

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 25 januari 2017*

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiv 2007/64/EG — Betaltjänster på den inre marknaden — Ramavtal — Allmän förhandsinformation — Skyldighet att tillhandahålla denna information på papper eller på något annat varaktigt medium — Överföring av information genom en e-postbrevlåda på internetbankens webbplats”

I mål C-375/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) genom beslut av den 27 maj 2015, som inkom till domstolen den 15 juli 2015, i målet

BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG,

mot

Verein für Konsumenteninformation,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (referent) och D. Šváby,

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 30 juni 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG, genom G. Schett, Rechtsanwalt,
- Verein für Konsumenteninformation, genom S. Langer, Rechtsanwalt,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av L. D’Ascia, avvocato dello Stato,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

* * Rättegångsspråk: tyska.

— Europeiska kommissionen, genom W. Mölls och H. Tserepa-Lacombe, båda i egenskap av ombud, och efter att den 15 september 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande, följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 36.1 och 41.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG (EUT L 319, 2007, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG av den 16 september 2009 (EUT L 302, 2009, s. 97) (nedan kallat direktiv 2007/64).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG (nedan kallad BAWAG) och Verein für Konsumenteninformation (förening för konsumentupplysning) (nedan kallad konsumentföreningen). Målet rör en klausul som finns i de avtal som BAWAG ingår med konsumenter.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Skälen 18, 21–24, 27 och 46 i direktiv 2007/64 har följande lydelse:

”(18) Ett regelverk bör fastställas för att säkerställa krav på klara villkor för och tydlig information om betaltjänster.

...

(21) Detta direktiv bör specificera betaltjänstleverantörernas skyldigheter att lämna information till betaltjänstanvändarna, vilka bör erhålla tydlig information på samma höga nivå om betaltjänster, så att de kan fatta välgrundade beslut och jämföra erbjudanden inom EU. För att insynen ska värnas, bör i direktivet fastställas harmoniserade krav, vilka behövs för att garantera att nödvändig och tillräcklig information lämnas till betaltjänstanvändarna om betaltjänstavtalet och betalningstransaktionerna. För att främja en väl fungerande inre marknad för betaltjänster bör medlemsstaterna inte få anta andra bestämmelser om information än bestämmelserna i detta direktiv.

(22) Konsumenterna bör skyddas mot otillbörliga och vilseledande metoder i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden [och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 2005, s. 22)], Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktivet om elektronisk handel) [(EUT L 178, 2000, s. 1)], och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter [och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG (EUT L 271, 2002, s. 16), i dess lydelse enligt direktiv 2005/29]. De

kompletterande bestämmelserna i de direktiven är tillämpliga även i fortsättningen. Förhållandet mellan de krav på att lämna information innan ett avtal ingås som föreskrivs i det här direktivet och de som föreskrivs i direktiv 2002/65/EG bör dock särskilt klargöras.

- (23) Den begärda informationen bör stå i proportion till användarnas behov och meddelas i standardiserad form. Informationskraven på enstaka betalningstransaktioner bör dock skilja sig från kraven på ramavtal om en serie betalningstransaktioner.
- (24) I praktiken är ramavtal och betalningstransaktioner som omfattas av sådana mycket vanligare och ekonomiskt betydande än enstaka betalningstransaktioner. Om det finns ett betalkonto eller ett särskilt betalningsinstrument, ska det finnas ett ramavtal. Kraven på förhandsinformation om ramavtal bör därför vara ganska omfattande och informationen bör alltid lämnas på papper eller via något annat varaktigt medium, till exempel kontoutdragsskrivare, disketter, cd-romskivor, dvd-skivor och hårddiskar i persondatorer på vilka e-post kan lagras samt webbplatser, såvida de är tillgängliga för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte, och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen. Det bör dock vara möjligt för betaltjänstleverantören och betaltjänstanvändaren att i ramavtalet själva komma överens om på vilket sätt information om genomförda betalningstransaktioner därefter ska lämnas, till exempel att all information om betalkontot vid Internetbanktjänster ska göras tillgänglig online.

...

- (27) ... I detta direktiv bör två metoder särskiljas för att ge information från betaltjänstleverantören. I det ena fallet bör informationen lämnas, dvs. aktivt lämnas av betaltjänstleverantören vid lämplig tidpunkt enligt detta direktiv utan att betaltjänstanvändaren begär det. I det andra fallet bör informationen göras tillgänglig för betaltjänstanvändaren med beaktande av dennes eventuella begäran om ytterligare information. I det senare fallet bör betaltjänstanvändaren vidta någon aktiv åtgärd för att få informationen, till exempel genom att uttryckligen begära den från betaltjänstleverantören, logga in till en bankkontobrevlåda eller föra in ett bankkort i en kontoutdragsskrivare. ...

...

- (46) För att betalningssystemet ska fungera friktionsfritt och effektivt måste användaren kunna lita på att betaltjänstleverantören genomför betalningstransaktionen korrekt och inom avtalad tid. Leverantören har i regel förutsättningar att bedöma riskerna i samband med betalningstransaktionen. Det är leverantören som tillhandahåller betalningssystemet, vidtar åtgärder för att återkalla felaktigt placerade medel och i de flesta fall beslutar om vilka mellanhänder som ska bidra till att utföra betalningstransaktionen. ...”

4 I artikel 4, med rubriken ”Definitioner”, i direktiv 2007/64 föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

...

- 12) *ramavtal*: ett avtal om betaltjänster som reglerar det kommande genomförandet av enskilda och successiva betalningstransaktioner och som kan innehålla skyldigheter och villkor för att öppna ett betalkonto.

...

25) *varaktigt medium*: varje instrument som betaltjänstanvändaren kan använda för att bevara information som är riktad till honom eller henne personligen, på ett sätt som är tillgängligt för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte, och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen.

...”

5 Avdelning III i direktivet har rubriken ”Klarhet om villkoren och informationskraven för betaltjänster”. Däri ingår kapitel 1 med rubriken ”Allmänna regler”. Detta kapitel innehåller bland annat artiklarna 30 och 31.

6 I artikel 30 i nämnda direktiv, som bär rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrivs följande:

”1. Denna avdelning ska tillämpas på enstaka betalningstransaktioner, ramavtal och sådana betalningstransaktioner som dessa omfattar. Parterna får avtala om att den inte ska tillämpas, helt eller delvis, när betaltjänstanvändaren inte är en konsument.

2. Medlemsstaterna får besluta att bestämmelserna i denna avdelning ska tillämpas på mikroföretag på samma sätt som på konsumenter.

...”

7 I artikel 31, med rubriken ”Andra bestämmelser i gemenskapslagstiftningen”, i samma direktiv föreskrivs följande:

”Bestämmelserna i denna avdelning ska inte påverka sådan gemenskapslagstiftning som innehåller ytterligare krav på förhandsinformation.

Om direktiv [2002/65, i dess lydelse enligt direktiv 2005/29,] också är tillämpligt, ska emellertid de krav på information som anges i artikel 3.1 i det direktivet, utom leden 2 c–g, 3 a, d och e samt 4 b i den punkten, ersättas med artiklarna 36, 37, 41 och 42 i detta direktiv.”

8 Kapitel 2 i avdelning III i direktiv 2007/64 har rubriken ”Enstaka betalningstransaktioner”. Detta kapitel innehåller bland annat artiklarna 35 och 37.

9 I artikel 35 i direktivet, som bär rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrivs följande:

”1. Detta kapitel ska tillämpas på enstaka betalningstransaktioner som inte omfattas av ett ramavtal.

2. Om en betalningsorder för en enstaka betalningstransaktion överförs med ett betalningsinstrument som omfattas av ett ramavtal, ska betaltjänstleverantören inte vara skyldig att lämna eller göra tillgänglig sådan information som redan ges till betaltjänstanvändaren på grundval av ramavtalet med en annan betaltjänstleverantör eller som kommer att ges till denna användare enligt det ramavtalet.”

10 I artikel 36, med rubriken ”Allmän förhandsinformation”, i nämnda direktiv föreskrivs följande:

1. Medlemsstaterna ska kräva att betaltjänstleverantören innan betaltjänstanvändaren är bunden av ett avtal om en enstaka betaltjänst eller ett erbjudande om en sådan tjänst, på ett lättåtkomligt sätt ger betaltjänstanvändaren tillgång till den information och de villkor som närmare anges i artikel 37. Betaltjänstleverantören ska på begäran av betaltjänstanvändaren tillhandahålla informationen och villkoren på papper eller via något annat varaktigt medium. Informationen och villkoren ska vara enkla att förstå och uttryckas klart och lättbegripligt på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat där betaltjänsten erbjuds, eller på något annat språk som parterna kommit överens om.

...

3. Skyldigheterna enligt punkt 1 får även fullgöras genom tillhandahållande av en kopia av utkastet till avtalet om enstaka betaltjänst eller utkastet till betalningsordern som innehåller information och villkor som närmare anges i artikel 37.”

11 Artikel 37 i samma direktiv har rubriken ”Information och villkor”. I artikel 37.1 uppräknas vilken information och vilka villkor som ska lämnas till eller göras tillgängliga för betaltjänstanvändaren.

12 Kapitel 3, med rubriken ”Ramavtal”, ingår i avdelning III i direktiv 2007/64. Detta kapitel innehåller bland annat artiklarna 40–43.

13 I artikel 40 i direktivet, som bär rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrivs följande:

”Detta kapitel ska tillämpas på betalningstransaktioner som omfattas av ett ramavtal.”

14 I artikel 41, med rubriken ”Allmän förhandsinformation”, i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska kräva att betaltjänstleverantören, i god tid innan en betaltjänstanvändare binds av något ramavtal eller erbjudande, på papper eller via något annat varaktigt medium lämnar den information och de villkor som närmare anges i artikel 42 till betaltjänstanvändaren. Informationen och villkoren ska vara enkla att förstå och uttryckas klart och lättbegripligt på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat där betaltjänsten erbjuds, eller på något annat språk som parterna kommit överens om.

2. Om ramavtalet har ingåtts på begäran av betaltjänstanvändaren med hjälp av en teknik för distanskommunikation som inte gör det möjligt för betaltjänstleverantören att uppfylla villkoren i punkt 1, ska betaltjänstleverantören fullgöra sina skyldigheter enligt den punkten omedelbart efter det att ramavtalet har ingåtts.

3. Skyldigheterna enligt punkt 1 får också fullgöras genom tillhandahållande av en kopia av utkastet till ramavtal som innehåller information och villkor som närmare anges i artikel 42.”

15 I artikel 42 i samma direktiv, som har rubriken ”Information och villkor”, uppräknas vilken information och vilka villkor som ska lämnas till betaltjänstanvändaren.

16 Artikel 43 i direktiv 2007/64, med rubriken ”Tillgång till information och villkor i ramavtalet”, föreskrivs följande:

”Under avtalsförhållandet ska betaltjänstanvändaren alltid ha rätt att på begäran erhålla avtalsvillkoren för ramavtalet samt den information och de villkor som anges i artikel 42 på papper eller via något annat varaktigt medium.”

17 I artikel 44 i direktivet, som bär rubriken ”Förändringar av villkoren i ramavtalet”, föreskrivs följande:

”1. Betaltjänstleverantören ska föreslå de eventuella ändringar av ramavtalet liksom av den information och de villkor som anges i artikel 42 på samma sätt som anges i artikel 41.1 och detta minst två månader före den dag som de föreslås börja tillämpas.

I tillämpliga fall, i enlighet med punkt 6 a i artikel 42, ska betaltjänstleverantören meddela betaltjänstanvändaren att han ska anses ha godkänt dessa ändringar om han inte före den dag då de föreslagits träda i kraft underrättar betaltjänstleverantören om att han inte godkänner dem. Betaltjänstleverantören ska i detta fall ange att betaltjänstanvändaren har rätt att omedelbart och avgiftsfritt avsluta ramavtalet före den dag då ändringarna föreslås bli tillämpliga.

2. Ändringar av räntesatser eller växelkurser får tillämpas omedelbart och utan underrättelse, om denna rättighet har avtalats i ramavtalet och ändringarna grundas på den avtalade referensräntesatsen eller referensväxelkursen enligt ... artikel 42. Betaltjänstanvändaren ska snarast möjligt informeras om alla ändringar av räntesatsen på samma sätt som anges i artikel 41.1, såvida inte parterna har avtalat om att informationen ska lämnas eller göras tillgänglig med viss regelbundenhet eller på visst sätt. Ändringar av räntesatsen eller växelkursen som är fördelaktigare för betaltjänstanvändarna får dock tillämpas utan underrättelse.

...”

Österrikisk lagstiftning

18 Genom Bundesgesetz über die Erbringung von Zahlungsdiensten (Zahlungsdienstegesetz – ZaDiG) (lagen om betaltjänster) från år 2009 (BGBl. I, 66/2009) (nedan kallad betaltjänstlagen) har direktiv 2007/64 införlivats med österrikisk rätt.

19 26 § betaltjänstlagen har följande lydelse:

”1. Betaltjänstleverantören ska i god tid innan betaltjänstanvändaren blir bunden av ett avtal eller anbud att ingå avtal överföra information och kontraktsvillkor till denne

1) i fråga om ett ramavtal som avses i 28 §, på papper, eller, om betaltjänstanvändaren samtycker därtill, via något annat varaktigt medium, ...

...

2. Informationen och kontraktsvillkoren ska vara utformade på ett klart och begripligt sätt ...”

20 I 29 § stycke 1 i samma lag anges följande:

”Betaltjänstleverantören ska

1) föreslå betaltjänstanvändaren ändringar i ramavtalet senast två månader före den dag som de avses träda i kraft på det sätt som anges i 26 § stycke 1 punkt 1 och 26 § stycke 2 ...

...”

21 Genom Bundesgesetz, mit dem bestimmte rechtliche Aspekte des elektronischen Geschäfts- und Rechtsverkehrs geregelt werden (E-Commerce-Gesetz – ECG) (lagen om e-handel) från år 2001 (BGBl. I, 152/2001) (nedan kallad e-handelslagen) har direktiv 2000/31 införlivats med österrikisk rätt.

22 I 11 § e-handelslagen föreskrivs följande:

”En tjänsteleverantör ska tillhandahålla tjänstemottagaren avtalsvillkoren och de allmänna villkoren så att det blir möjligt för denne att lagra eller återge dem. Denna skyldighet får inte ändras på ett sätt som medför nackdelar för tjänstemottagaren.”

23 I 12 § e-handelslagen föreskrivs följande:

”Elektroniska meddelanden rörande avtalet, andra elektroniska meddelanden av juridisk vikt och elektroniska mottagningsbevis anses ha meddelats om mottagaren kan ta del av dem på normalt sätt. Denna bestämmelse får inte ändras på ett sätt som medför nackdelar för tjänstemottagarna.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 24 Konsumentföreningen har enligt österrikisk rätt talerätt vad avser skydd för konsumenternas intressen.
- 25 BAWAG är en bank som är verksam i hela Österrike. BAWAG tillämpar i förhållande till konsumenter allmänna villkor som reglerar hur konsumenterna kan använda bankens webbplats för *e-banking*.
- 26 De allmänna villkoren innehåller, vad avser bankens webbplats för *e-banking*, en klausul i vilken det anges att "en kund som har träffat avtal om e-banking ska få meddelanden och redovisningar (i synnerhet information om konton, kontoutdrag, kreditkortsutdrag, meddelanden om ändringar etc.) som banken är skyldig att lämna till kunden eller göra tillgängliga för denne per post eller genom att de görs åtkomliga elektroniskt eller överförs elektroniskt inom ramen för [BAWAG:s] system för e-banking."
- 27 Tillträde till internetbanken ges i enlighet med ett tilläggsavtal till kundens avtal om att öppna ett bankkonto och om hur detta konto kan användas. Detta tilläggsavtal ingår således i ett ramavtal.
- 28 Det framgår av beslutet om hänskjutande att de meddelanden som sänds till konsumenternas e-postbrevlådor på internetbanken kvarstår där utan ändringar och att de inte raderas, under en period som är anpassad till konsumenternas informationsbehov, vilket innebär att konsumenterna kan ta del av dem och göra identiska återgivningar av dem genom att vidareläsa dem som e-post eller genom utskrift. Konsumenterna kan administrera dessa meddelanden och i förekommande fall radera dem.
- 29 Konsumentföreningen väckte talan vid Handelsgericht Wien (Wiens handelsdomstol, Österrike) och yrkade att BAWAG skulle förpliktas att upphöra med tillämpningen av ovannämnda klausul och varje liknande klausul i sina allmänna avtalsvillkor.
- 30 Enligt konsumentföreningen strider dessa klausuler nämligen mot betaltjänstlagens bestämmelser.
- 31 Genom avgörande av den 31 oktober 2013 biföll Handelsgericht Wien (Wiens handelsdomstol) konsumentföreningens talan. BAWAG överklagade detta avgörande till Oberlandesgericht Wien (Wiens regionala överdomstol, Österrike).
- 32 Genom avgörande av den 11 april 2014 ändrade Oberlandesgericht Wien (Wiens regionala överdomstol) delvis det avgörande som meddelats av Handelsgericht Wien (Wiens handelsdomstol). BAWAG överklagade det avgörande som meddelats av Oberlandesgericht Wien (Wiens regionala överdomstol) till den hänskjutande domstolen.
- 33 Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) fann att en tolkning av direktiv 2007/64 var nödvändig för att målet skulle kunna avgöras, och beslutade därför att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:
- "1) Ska artikel 41.1 i direktiv 2007/64, jämförd med artikel 36.1 i samma direktiv, tolkas så, att information ska anses vara lämnad till kunden via ett varaktigt medium när information (i elektronisk form) skickas från en bank, inom ramen för dess internetbank, till kundens e-postbrevlåda och kunden kan hämta informationen genom att klicka på den efter att ha loggat in på internetbankens webbplats?

2) För det fall fråga 1 ska besvaras nekande:

Ska artikel 41.1 i [direktiv 2007/64], jämförd med artikel 36.1 i samma direktiv, tolkas så, att i ett sådant fall

- a) har banken visserligen ställt informationen till förfogande via ett varaktigt medium, men inte lämnat den till kunden utan endast gjort den tillgänglig för vederbörande, eller
- b) är det enbart fråga om ett tillgängliggörande av informationen, utan att något varaktigt medium anlitas?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 34 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artiklarna 41.1 och 44.1 i direktiv 2007/64, jämförda med artikel 4 led 25 i samma direktiv, ska tolkas så, att ändringar i informationen och villkoren enligt artikel 42 i nämnda direktiv samt ändringar av ramavtalet, vilka överförs av betaltjänstleverantören till användaren genom en e-postbrevlåda på en internetbank, ska anses ha lämnats via ett varaktigt medium, i den mening som avses i dessa bestämmelser, eller endast inneburit att denne användare getts tillgång därtill, såsom föreskrivs i artikel 36.1 första meningen i samma direktiv, vad gäller den information och de villkor som avses i artikel 37 i detsamma.
- 35 Det ska inledningsvis påpekas att det i artikel 36.1 i direktiv 2007/64 föreskrivs en skyldighet att lämna allmän förhandsinformation till betaltjänstanvändaren vad rör ett avtal om en enstaka betaltjänst eller ett erbjudande om en sådan tjänst, som inte omfattas av ett ramavtal i den mening som avses i artikel 4 led 12 i samma direktiv, medan en sådan skyldighet gäller enligt artikel 41.1 i nämnda direktiv vad gäller betalningstransaktioner som omfattas av ett ramavtal.
- 36 Ett "ramavtal" definieras, vad avser tillämpningen av direktiv 2007/64, i artikel 4 led 12 i samma direktiv som ett betaltjänstavtal som reglerar det kommande genomförandet av enskilda och successiva betalningstransaktioner och som kan innehålla skyldigheter och villkor för att öppna ett betalkonto.
- 37 Enligt artikel 41.1 i nämnda direktiv ska medlemsstaterna kräva att betaltjänstleverantören, i god tid innan en betaltjänstanvändare binds av något ramavtal eller erbjudande, på papper eller via något annat varaktigt medium lämnar den information och de villkor som närmare anges i artikel 42 i samma direktiv till betaltjänstanvändaren.
- 38 Det framgår dessutom av artikel 44.1 första stycket i direktiv 2007/64 att betaltjänstleverantören ska föreslå de eventuella ändringar av ramavtalet liksom av den information och de villkor som anges i artikel 42 i detta direktiv på samma sätt som anges i artikel 41.1 i nämnda direktiv och detta minst två månader före den dag som de föreslås börja tillämpas.
- 39 EU-domstolen kommer, för att kunna ge ett användbart svar på tolkningsfrågorna, att undersöka de två krav som föreskrivs i artikel 41.1 i samma direktiv, det vill säga kravet att berörd information ska upprättas på ett varaktigt medium samt kravet att informationen ska lämnas till betaltjänstanvändaren.
- 40 Vad för det första rör begreppet "varaktigt medium" i artikel 41.1 i direktiv 2007/64, definieras detta i artikel 4 led 25 i samma direktiv, som ett instrument som betaltjänstanvändaren kan använda för att lagra information som är riktad till betaltjänstanvändaren personligen, på ett sätt som är tillgängligt för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen.
- 41 I skäl 24 i nämnda direktiv preciseras att kraven på förhandsinformation om ramavtal bör vara ganska omfattande och att informationen alltid bör lämnas på papper eller via något annat varaktigt medium, till exempel kontoutdragsskrivare, disketter, cd-romskivor, dvd-skivor och hårddiskar i persondatorer på vilka e-post kan lagras samt webbplatser, såvida de är tillgängliga för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte, och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen.

- 42 Vad avser definitionen av "varaktigt medium" i artikel 3 m i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 2008, s. 66, och rättelser i EUT L 207, 2009, s. 14, EUT L 199, 2010, s. 40, EUT L 234, 2011, s. 46 och EUT L 36, 2015, s.15), har EU-domstolen slagit fast att detta medium, på motsvarande sätt som papper, ska säkerställa att konsumenten innehar nödvändig information, så att han eller hon, i förekommande fall, kan göra gällande sina rättigheter. Det är härvidlag av vikt att konsumenten ges möjlighet att bevara information som riktas till vederbörande personligen på sådant sätt att dess innehåll förblir oförändrat, att den är tillgänglig under en tid som är lämplig och att det är möjligt att återge informationen oförändrad (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 juli 2012, Content Services, C-49/11, EU:C:2012:419, punkterna 42–44, och dom av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 35).
- 43 EU-domstolen delar emellertid generaladvokatens slutsats (se punkterna 51–63 i dennes förslag till avgörande) och Europeiska frihandelssammanslutningens (Efta) domstols slutsatser i dess dom av den 27 januari 2010, Inconsult Anstalt/Finanzmarktaufsicht (E-04/09, Efta Court Report 2009–2010, s. 86, punkterna 63–66), att vissa webbplatser ska ses som ett "varaktigt medium" i den mening som avses i artikel 4 led 25 i direktiv 2007/64.
- 44 Mot bakgrund bland annat av vad som anförts i punkterna 40–42 ovan ska så anses vara fallet när en webbplats ger betaltjänstanvändaren möjlighet att lagra information som är riktad till betaltjänstanvändaren personligen, på ett sätt som är tillgängligt för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen. För att en webbplats ska kunna anses som "ett varaktigt medium" i den mening som avses i denna bestämmelse, måste det dessutom vara omöjligt för betaltjänstleverantören eller någon annan näringsidkare som fått i uppdrag att administrera webbplatsen att ensidigt ändra dess innehåll.
- 45 Denna tolkning ligger i linje med de mål som anges i skälen 21 och 22 i direktiv 2007/64, det vill säga att skydda betaltjänstanvändare och särskilt konsumenter.
- 46 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida de villkor som närmare anges i punkt 44 ovan är uppfyllda.
- 47 Vad för det andra rör frågan under vilka omständigheter ändringar i den information och de villkoren som närmare anges i artikel 42 i direktiv 2007/64 jämte ändringar av villkoren i ramavtalet kan anses ha "lämnats" via ett varaktigt medium enligt artikel 41.1 i detta direktiv, påpekar EU-domstolen följande. Såsom anges i skäl 27 i nämnda direktiv bör i direktivet två metoder särskiljas för att ge information från betaltjänstleverantören: I det ena fallet bör informationen lämnas, det vill säga aktivt lämnas av betaltjänstleverantören, utan att betaltjänstanvändaren begär det. I det andra fallet bör informationen göras tillgänglig för betaltjänstanvändaren med beaktande av dennes eventuella begäran om ytterligare information. I det senare fallet bör betaltjänstanvändaren vidta någon aktiv åtgärd för att få informationen, till exempel genom att uttryckligen begära den från betaltjänstleverantören, logga in till en bankkontobrevlåda eller föra in ett bankkort i en kontoutdragsskrivare.
- 48 Detta innebär att när direktiv 2007/64 föreskriver att den berörda informationen ska överföras av betaltjänstleverantören till betaltjänstanvändaren, så är det denna leverantör som aktivt måste lämna denna information.
- 49 Samtidigt är skyddet för betaltjänstanvändare och särskilt för konsumenter, såsom påpekats i punkt 45 ovan, ett av målen med nämnda direktiv. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 75–77 i sitt förslag till avgörande är det således inte rimligt att kräva att betaltjänstanvändarna regelbundet konsulterar samtliga elektroniska kommunikationstjänster som dessa har tillgång till, och detta särskilt som dessa användare, enligt artikel 44.1 andra stycket i direktiv 2007/64, under i bestämmelsen angivna förutsättningar, anses ha godkänt ändringar i ramavtalet som dessa leverantörer har föreslagit.

- 50 Med detta sagt kan den aktuella informationen – vilken överförs av betaltjänstleverantören till betaltjänstanvändaren genom en brevlåda i en internetbank – anses ha lämnats i den mening som avses i artikel 41.1 i direktiv 2007/64, om tjänstleverantören i samband med en sådan överföring aktivt betar sig på ett sätt som är ägnat att ge användaren kännedom om att information finns tillgänglig där.
- 51 Såsom generaladvokaten påpekat i punkt 79 i sitt förslag till avgörande kan ett sådant beteende exempelvis bestå i att en skrivelse eller ett e-postmeddelande sänds till den adress som betaltjänstanvändaren vanligen använder sig av för att kommunicera med andra personer och som betaltjänstleverantören och användaren i ett ramavtal har kommit överens om att använda. Den valda adressen kan emellertid inte vara den som upprättats för nämnde användare på den internetbankwebbplats som administreras av betaltjänstleverantören eller någon annan näringsidkare som fått i uppdrag att administrera denna webbplats, eftersom denna webbplats, även om den innehåller en epostbrevlåda, inte används av samma användare för dennes vanliga kommunikation med andra personer än betaltjänstleverantören.
- 52 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida ändringar i den information och de villkor som närmare anges i artikel 42 i direktiv 2007/64 jämte ändringar av villkoren i det aktuella ramavtalet – mot bakgrund av samtliga omständigheter i det mål den hänskjutande domstolen har att avgöra – kan anses ha aktivt överförts av betaltjänstleverantören till betaltjänstanvändaren.
- 53 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågorna besvaras enligt följande:
- Artiklarna 41.1 och 44.1 i direktiv 2007/64, jämförda med artikel 4 led 25 i samma direktiv, ska tolkas så, att ändringar i informationen och villkoren enligt artikel 42 i nämnda direktiv samt ändringar av ramavtalet, vilka överförs av betaltjänstleverantören till användaren genom en e-postbrevlåda i en internetbank, kan anses ha lämnats via ett varaktigt medium, i den mening som avses i dessa bestämmelser, endast om följande två villkor är uppfyllda:
 - Betaltjänstanvändaren kan på denna webbplats bevara information som är riktad till betaltjänstanvändaren personligen, på ett sätt som är tillgängligt och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen under en tid som är lämplig, utan risk för att betaltjänstleverantören eller någon annan näringsidkare ensidigt kan ändra dess innehåll, och
 - om betaltjänstanvändaren måste logga in på denna webbplats för att kunna ta del av nämnda information, måste betaltjänstleverantören i samband med en sådan överföring aktivt bete sig på ett sätt som är ägnat att ge användaren kännedom om att information finns tillgänglig på webbplatsen.
 - För det fall betaltjänstanvändaren måste logga in på en sådan webbplats för att kunna ta del av den aktuella informationen, så ska betaltjänstanvändaren anses endast ha beretts tillgång till informationen i den mening som avses i artikel 36.1 första meningen i direktiv 2007/64, då betaltjänstleverantören inte betar sig aktivt på angivet sätt i samband med informationsöverföringen.

Rättegångskostnader

- 54 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artiklarna 41.1 och 44.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG av den 16 september 2009, jämförda med artikel 4 led 25 i samma direktiv, ska tolkas så, att ändringar i informationen och villkoren enligt artikel 42 i nämnda direktiv samt ändringar av ramavtalet, vilka överförs av betaltjänstleverantören till användaren genom en e-postbrevlåda i en internetbank, kan anses ha lämnats via ett varaktigt medium, i den mening som avses i dessa bestämmelser, endast om följande två villkor är uppfyllda:

- Betaltjänstanvändaren kan på denna webbplats bevara information som är riktad till betaltjänstanvändaren personligen, på ett sätt som är tillgängligt och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen under en tid som är lämplig, utan risk för att betaltjänstleverantören eller någon annan näringsidkare ensidigt kan ändra dess innehåll, och
- om betaltjänstanvändaren måste logga in på denna webbplats för att kunna ta del av nämnda information, måste betaltjänstleverantören i samband med en sådan överföring aktivt bete sig på ett sätt som är ägnat att ge användaren kännedom om att information finns tillgänglig på webbplatsen.

För det fall betaltjänstanvändaren måste logga in på en sådan webbplats för att kunna ta del av den aktuella informationen, så ska betaltjänstanvändaren anses endast ha beretts tillgång till informationen i den mening som avses i artikel 36.1 första meningen i direktiv 2007/64, i dess lydelse enligt direktiv 2009/111, då betaltjänstleverantören inte betar sig aktivt på angivet sätt i samband med informationsöverföringen.

Underskrifter